

HYDROLOGIE A HYDRAULIKA

POVRCHOVÝCH A PODZEMNÍCH VOD

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i., se zabývá odbornými problémy z oblasti hydrologie a hydrauliky povrchových a podzemních vod. Zaměřuje se na otázky kvantifikace a ochrany vodních zdrojů, na studium proudění vody v přírodním i umělém prostředí, dále na rozvoj a aplikaci metod měření a sledování parametrů pohybu vody v tocích, nádržích i horninovém prostředí, i na problematiku hydroekologie. Ústav provádí znaleckou a posudkovou činnost a podílí se na řadě národních i mezinárodních projektů.

VÚV
TGM

Nejvýznamnější projekty

PROBLEMATIKA SUCHA

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i., se zabývá výzkumem sucha (Koncepce na ochranu před následky sucha pro území České republiky, 2017). Výsledky a výstupy jednotlivých činností jsou dostupné na <http://www.suchovkrajine.cz> a <http://sucho.vuv.cz>.

Problematiky sucha se dotýkají i další úkoly, např. projekt TA ČR Možnosti kompenzace negativních dopadů klimatické změny na zásobování vodou a ekosystémy využitím lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod, v jehož rámci se posuzuje vhodnost různých lokalit pro akumulaci povrchových vod, za pomoci modelu hydrologické bilance BILAN (<http://bilan.vuv.cz>) a vodohospodářského modelu WATERES.

BEZPEČNOST PROPUSTKŮ ZA POVODŇOVÝCH PRŮTOKŮ

Cílem projektu bylo zvýšení bezpečnosti a propustnosti dopravy na komunikacích, vedoucích nad propustky za vysokých průtoků. Projekt se zabýval správným hydraulickým návrhem nových propustků a rekonstrukcí a údržbou stávajících, a to při zohlednění ekonomických hledisek při navrhování, výstavbě a údržbě propustků. Projekt byl financován TA ČR a řešen ve spolupráci s Fakultou stavební ČVUT v Praze a firmou Aquatis, a. s.

FYZIKÁLNÍ HYDRAULICKÝ MODEL VODNÍHO DÍLA DĚČÍN

Projekt byl součástí dlouhodobého výzkumu plavebního stupně Děčín. Podstatou bylo ověření průtoků za běžných i zvýšených vodních stavů a studium vlivu nově navrhovaného způsobu výstavby plavebního stupně Děčín na plavbu, včetně hodnocení bezpečnosti konstrukcí.

CELKOVÁ PŘESTAVBA ÚČOV NA CÍSAŘSKÉM OSTROVĚ – HYDRAULICKÝ MODEL TROJSKÉ KOTLINY

Předmětem výzkumu na dvou výsekových fyzikálních modelech Trojské kotliny byly povodňové průtoky, stanovení hydraulických parametrů a návrh protipovodňových opatření v Praze v Tróji. Výsledky projektu jsou podkladem pro matematické modelování protipovodňové ochrany města Prahy.

UMĚLÁ INFILTRACE

Ve VÚV TGM, v. v. i., probíhá dlouhodobý výzkum různých typů umělé infiltrace k obohacování zásob podzemní vody. Šest pilotních lokalit je připraveno pro komplexní výzkum, který během 3–4 let vyvrcholí ověřovacím provozem infiltračních technologií, které jsou důležitou součástí opatření proti suchu.

MNOŽSTVÍ A UŽÍVÁNÍ PODZEMNÍCH VOD V ČESKO-SASKÉM POHRANIČÍ (RESIBIL)

Cílem tohoto projektu, financovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj, je vyhodnocení možnosti dlouhodobého využívání zásob podzemních vod v česko-saském pohraničí a odolnosti vodních zdrojů vůči klimatickým změnám a extrémním výkyvům počasí. Vytvářený rozhodovací systém přispěje k optimalizaci využití zdrojů podzemních vod s ohledem na jejich citlivost vůči změnám klimatu a vodního režimu krajiny.

MIKROPOLUTANTY VE VODÁCH (PROJEKTY AQUARIUS A PÓL RŮSTU)

Cílem těchto projektů je na různých modelových lokalitách stanovit chování mikropolutantů. Jde o znečišťující látky, které se ve vodách vyskytují v mimořádně nízkých koncentracích (nanogramy na litr). Nejčastěji se jedná o léčiva, na která jsou dnešní čistírenské technologie neúčinné. Probíhající projekty se soustřeďují na monitoring a chování 46 typů farmak a jejich metabolitů v povrchových a podzemních vodách a jejich odolností vůči technologiím čištění odpadních vod.

VÝZKUM V OBLASTI HYDROLOGIE

- komplexní výzkum v hydrologii a příbuzných vědních disciplínách,
- výzkum vlivu klimatických změn na hydrologické poměry a vodní zdroje, stanovení adaptačních opatření,
- vývoj metod zpracování hydrologických dat za účelem ochrany obyvatelstva před extrémními hydrologickými jevy, ochrany přírodních vod i celého životního prostředí,
- vývoj vlastního modelu BILAN pro modelování hydrologické bilance, aplikace dalších bilančních, hydraulických a transportních modelů při výzkumu množství a jakosti povrchových a podzemních vod,
- studium extrémních hydrologických jevů – povodní a sucha, včetně vyhodnocování aktuálních situací,
- hodnocení dlouhodobé využitelnosti zdrojů podzemní a povrchové vody pro zásobování pitnou a užitkovou vodou,
- monitoring dlouhodobých změn hydrologického režimu na základě historických dat a současného sledování přírodních vod, vývoj metod hydrologických předpovědí,
- antropogenní ovlivnění vodního režimu krajiny a jeho následky, hydrologické aspekty revitalizace krajiny a říčních systémů, vztahy hydrologických podmínek a ochrany ekosystémů,
- pokročilé aplikace datové vědy pro zpracování velkoobjemových dat.

VÝZKUM V OBLASTI HYDRAULIKY

- ověřování provozu a funkčnosti vodních děl pomocí fyzikálních hydraulických modelů,
- využití fyzikálních modelů pro potřeby výstavby nových vodních děl,
- hydraulické hodnocení mostů a propustků na vodních tocích,
- stanovení zátopových území pomocí matematického modelování,

- návrhy preventivních opatření před povodněmi,
- hodnocení vlivu výstavby na odtokové poměry měst a obcí,
- stanovení minimálních zůstatkových průtoků na tocích a vodních dílech,
- výzkum dopadu klimatických změn na průtokové poměry na tocích,
- bleskové povodně a optimalizace varovných systémů,
- mezinárodní spolupráce zaměřená na prevenci před povodněmi.

VÝZKUM V OBLASTI HYDROGEOLOGIE

- výzkum množství a jakosti podzemních vod,
- komplexní řešení monitoringu podzemních vod,
- studium umělé infiltrace a indukovaných zdrojů podzemních vod,
- monitoring mikropolutantů v přírodních vodách,
- metodické a koncepční nástroje pro ochranu podzemních vod a pro hodnocení rizika nedosažení dobrého stavu podzemních vod,
- vyhodnocování plošného znečištění vod, revize zranitelných oblastí,
- hodnocení interakce povrchových a podzemních vod, hodnocení vlivů podzemní vody na terestrické ekosystémy,
- průzkum, sanace a monitoring ekologických havárií i starých ekologických zátěží, hodnocení ekologických rizik,
- odborná gesce nad problematikou vzorkování podzemních vod a půdního vzduchu.

ČESKÁ KALIBRAČNÍ STANICE VODOMĚRNÝCH VRTULÍ

Kalibrační stanice je pracoviště akreditované ČIA a zajišťuje kalibraci měřidel průtoku vody o volné hladině podle ČSN ISO 3455.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

V oblasti hydrologie, hydrauliky a hydrogeologie se uskutečňuje také mezinárodní výzkum. Spolupráce probíhá například v rámci mezinárodních projektů FRIEND (Flow Regimes from International Experimental and Network Data) a WATCH (Integrated Project Water and Global Change). Ve VÚV TGM, v. v. i., se dále řeší projekt RAINMAN (Integrated Heavy Rain Risk Management), který je financovaný z fondů EU – INTERREG CENTRAL EUROPE.

Cílem mezinárodního projektu Homogenizace řad Q_{max} (1890–2012) pro německé vodoměrné stanice na Labi je mezinárodní spolupráce, sdílení metodik a zkušeností v rámci prevence při zvládnání povodňových událostí způsobených náhlými přívalovými dešti. Nositelem projektu je Federální hydrologický ústav v Koblenzi (Bundesanstalt für Gewässerkunde Koblenz BfG) a v širokém řešitelském týmu je kromě VÚV TGM, v. v. i., ještě zastoupena řada dalších partnerů z Německa, Rakouska, Polska, Maďarska a Chorvatska. Spolupráce s Bundesanstalt für Gewässerkunde Koblenz (BfG) probíhá také v rámci projektu Project Elberregime 2100.

Trvalou činností je odborná činnost v pracovních skupinách hraničních vod (s Polskem a Německem).

KONTAKTY

Vedoucí odboru hydrauliky, hydrologie a hydrogeologie

Ing. Anna Hrabánková

tel.: 220 197 437, e-mail: anna.hrankova@vuv.cz

Oddělení hydrologie

Ing. Adam Vizina, Ph.D.

tel.: 220 197 404, e-mail: adam.vizina@vuv.cz

Oddělení hydrauliky

Ing. Pavel Balvín

tel.: 220 197 313, e-mail: pavel.balvin@vuv.cz

NABÍZÍME

- komplexní výzkum a vývoj v oblasti hydrologie (zpracování hydrologických dat, hydrologická bilance, extrémní hydrologické jevy, hydrologické předpovědi, klimatická změna, adaptační opatření, antropogenní ovlivnění hydrologického režimu a jeho následky, revitalizace krajiny a říčních systémů aj.),
- komplexní výzkum a vývoj metod v oblasti hydrauliky (vodní toky, vodní díla a objekty na vodních tocích, hydraulika v oblasti dopravní infrastruktury, zdravotního inženýrství, energetiky a průmyslu, hodnocení procesů ve vodních ekosystémech, fyzikální a matematické modelování aj.),
- komplexní výzkum a vývoj metod v oblasti vodních zdrojů, ochrany podzemních vod, hydrogeologie a ekologických zátěží (vodárenské zdroje, možnosti jejich využití, kvalita vod, ochrana před znečištěním, návrhy sanace, ochranná pásma aj.),
- hydraulická, hydrologická a hydrogeologická měření v terénu (množství i jakost povrchových a podzemních vod), zpracování a vyhodnocení dat z monitoringu,
- kalibraci vodoměrných vrtulí a dalších vodoměrných přístrojů, které lze kalibrovat podle ČSN ISO 3455.

Oddělení hydrogeologie

Ing. Anna Hrabánková

tel.: 220 197 437, e-mail: anna.hrankova@vuv.cz

Česká kalibrační stanice vodoměrných vrtulí

Ing. Adéla Trávníčková

tel.: 220 197 253/302, e-mail: adela.travnickova@vuv.cz